

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор
із науково-методичної та
навчальної роботи

О. В. Жильцов

2023 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

**виробничої (педагогічної в старших класах/безвідпривної) для студентів
4-го курсу (8 семестр)**

спеціальності: 035 Філологія

освітнього рівня: першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності: 035 Філологія

спеціалізації: 035.01 Українська мова та література

освітньої програми: Українська мова та література

2023 рік

Розробники:

Євтушенко Світлана Олександрівна, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства, кандидат філологічних наук;

Блохіна Наталія Олексіївна, старший викладач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства.

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Факультету української філології культури і мистецтва)

Протокол № 1 від 25 08 2023 р.

Секретар _____ (Т.І. Видайчук)

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від _____ 20__ р. № _____

Завідувач кафедри _____ (О.О. Бровко)

Програму практики погоджено з гарантом освітньої програми
Гарант освітньої програми (керівник проектної групи)

_____ (Т.І. Видайчук) 01. 09. 2023 р.

Програму практики перевірено
Заступник директора _____ (С.І. Горобець)

01. вересня 2023 р.

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р.,

протокол № _____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р.,

протокол № _____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р.,

протокол № _____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р.,

протокол № _____

**1. Опис практики:
виробнича (педагогічна в старших класах/безвідривна) практика**

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	Денна/заочна	
Вид практики	обов'язкова	
Загальний обсяг кредитів/годин	9 / 270	
Курс	4	
Семестр	7	8
Кількість змістових компонентів з розподілом:		
Обсяг кредитів	4,5	4,5
Обсяг годин, в тому числі:	135	135
Тривалість (у тижнях)	3	3
Форма семестрового контролю	-	залік

**виробнича (педагогічна в старших класах/безвідривна) практика
(викладання української мови)**

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	Денна/заочна	
Вид практики	обов'язкова	
Загальний обсяг кредитів/годин	4,5 / 135	
Курс	4	
Семестр	7	
Кількість змістових компонентів з розподілом:		
Обсяг кредитів	4,5	
Обсяг годин, в тому числі:	135	
Тривалість (у тижнях)	3	
Форма семестрового контролю	Форма контролю у 8 семестрі	

**виробнича (педагогічна в старших класах/безвідривна) практика
(викладання української літератури)**

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	Денна/заочна	
Вид практики	обов'язкова	
Загальний обсяг кредитів/годин	4,5 / 135	
Курс	4	
Семестр	8	
Кількість змістових компонентів з розподілом:		
Обсяг кредитів	4,5	
Обсяг годин, в тому числі:	135	
Тривалість (у тижнях)	3	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Бази практики виробничої (педагогічної в старших класах/безвідривної) практики

№	Типи установ	Місце проходження практики
1.	Спеціалізована школа №52 м. Києва з поглибленим вивченням інформаційних технологій	вулиця М. Донца, 16 (044) 497-20-55 Солом'янський район
2.	Загальноосвітній навчальний заклад «Київський спортивний ліцей-інтернат»	бульвар Вацлава Гавела, 46 Солом'янський район
3.	Загальноосвітня школа №8 м. Києва	вулиця Вишгородська, 6 (044)-430-11-02 Оболонський район
4.	Загальноосвітня школа №9 м. Києва	пр-кт Маршала Рокосовського, 5 (044)-432-76-96 Оболонський район
5.	Загальноосвітня школа №170 м. Києва	вулиця Північна, 8 (044)-411-56-48 Оболонський район
6.	Спеціалізована школа № 194 «Перспектива» м. Києва	вулиця Героїв Дніпра, 10 Оболонський район (044)-412 82-90
7.	Спеціалізована школа №252 м. Києва з поглибленим вивченням української мови ім. В. Симоненка	вулиця Зої Гайдай, 10В (044)-412-76-98 Оболонський район
8.	Загальноосвітня школа №231 м. Києва	вулиця Богатирська, 2В, (044) 413 4487 Оболонський район
9.	Спеціалізована школа I-III ступенів №148 ім. Івана Багряного	вулиця Будівельників, 37, (044) 559 1436 Дніпровський район
10.	Гімназія №237 м. Києва	вулиця Архитектора Вербицького, 28-г (044) 560-91-55 Дарницький район
11.	Гімназія №283 м. Києва	вулиця Костянтина Данькевича, 13 (044)-530-13-18 Деснянський район

12.	Фаховий коледж «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка	пр. Гагаріна, 16 (044)-559-51-31 Дніпровський район
-----	---	---

3. Мета та завдання виробничої (педагогічної в старших класах/безвідривної) практики в 8-му семестрі полягає в підготовці конкурентноспроможного фахівця в галузі філології (українська мова та література), здатного розв'язувати складні спеціалізовані практико орієнтовані завдання, визначати складні педагогічні та навчально-методичні задачі та проблеми у галузі дидактики, приймати відповідні рішення, пропонувати методики, засоби, форми та способи навчання.

Під час виробничої (педагогічної в старших класах/безвідривної) практики студенти спеціальності 035 Філологія набувають таких програмних компетентностей ЗК-5, ЗК-8 (загальні компетентності: соціальна компетенція; особиста ціннісно-вольова налаштованість), ФК-6, ФК-8, ФК-9 ФК-11 (фахові компетентності: комунікативна професійно-орієнтована, психолого-педагогічна, методична, проєктно-діяльнісна).

- **ЗК-5:** Здатність бути відповідальним, ініціативним, активним, мати динамічні знання, відкритість до світу, вміння працювати в команді; вміння розподіляти функції в колективній роботі; прояв мотивації до участі в суспільному житті.

- **ЗК-8:** Раціональна організація та планування своєї діяльності, застосування отриманих знань для формування власної професійної та життєвої стратегії лідерства-служіння.

- **ФК-6:** Здатність застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення, соціально-демографічних особливостей співрозмовника, специфіки ситуації спілкування та контексту. Здатність вільно й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), для розв'язання комунікативних завдань.

- **ФК-8:** Володіння базовими знаннями з педагогіки і психології та вміння їх реалізувати, Усвідомлення закономірностей особистісного розвитку людини на різних вікових етапах; застосування базових філософських, психолого-педагогічних знань і вмінь для формування ключових і предметних компетентностей.

- **ФК-9:** Володіння базовими знаннями з методики навчання української мови; вміння їх реалізувати, застосування базових методичних знань і вмінь для формування ключових і предметних компетентностей.

- **ФК-11:** Навички у проєктуванні навчальних розробок, стартапів та їх реалізації; спроможність якісно виконувати консультаційні, експертні та дорадчі функції у галузі філології на національному ринку праці; здатність до планування, організації та управління своєю професійною діяльністю.

4. Результати проходження практики

У результаті проходження виробничої (педагогічної в старших класах/безвідривної) практики в 8-му семестрі студенти набудуть такі знання:

- **ПРН-3-8:** знати про психічні процеси як важливі компоненти людської діяльності, вікові етапи розвитку людини, типи темпераментів, особливості характеру людини, структуру особистості, розвиток психіки і свідомості, психічні стани особистості (емоції, почуття, тривожність), конфліктні ситуації та шляхи їх розв'язання.

- **ПРН-У-8:** вміти працювати самостійно, працювати з метою підвищення фахової компетентності, самоосвіти; уміння працювати в умовах обмеженого часу з акцентом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

- **ПРН-У-9:** демонструвати здатність застосовувати набуті знання у розв'язуванні педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних особливостей учнів та соціально-педагогічної ситуації.

- **ПРН-У-10:** бути здатним забезпечувати освітній процес з української мови в школі, використовуючи прогресивні методи й технології навчання, розвивати в учнів інтерес до філологічних і суміжних наук, організовувати індивідуальну роботу з учнями за програмами різного рівня вивчення української мови (академічного, профільного, поглибленого).

- **ПРН-У-11:** демонструвати спроможність застосовувати новітні освітні технології у професійній діяльності, готовність і здатність шляхом самоосвіти, вивчення позитивного досвіду, удосконалювати свою педагогічну майстерність.

- **ПРН-С-1:** фахово формувати й аргументувати власні теоретичні і практичні судження, професійні позиції.

- **ПРН-С-2:** демонструвати здатність об'єктивно оцінювати науково-методичну інформацію; вільно обирати шляхи наукового-методичного пошуку; професійно застосовувати наукові знання в освітній діяльності.

- **ПРН-С-3:** демонструвати здатність формувати судження про значення і наслідки своєї професійної діяльності з урахуванням соціальних, професійних і етичних позицій.

- **ПРН-С-4:** аргументовано пояснювати, оцінювати і зіставляти тенденції, методичні новації та розробки в галузі освіти.

Уміння працювати самостійно, працювати з метою підвищення фахової компетентності, самоосвіти; уміння працювати в умовах обмеженого часу з акцентом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

5. Структура практики

Виробнича (педагогічна в старших класах/безвідривна) практика студентів в 8-му семестрі складається з 3-х етапів, кожен з яких має відповідну кількість годин

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1. Організаційний (підготовка до проведення практики)	
1) Закріплення студентів за базовими для проходження	2

практики закладами середньої освіти: здобувач вищої освіти виявляє відповідальність, ініціативність, активність під час розподілу та закріпленні за базами практик; демонструє вміння працювати в команді, розподіляти функції між членами колективу студентів-практикантів; показує мотивацію до участі в суспільному житті базового навчального закладу, місця проведення виробничої (педагогічної в старших класах/безвідривна).	
2) Участь у роботі настановної конференції: студент-практикант заздалегідь планує свою діяльність у базовому для проведення практики закладі з метою формування власної професійної та життєвої стратегії лідерства-служіння.	2
3) Планування професійної діяльності: підготовка навчальних розробок для реалізації під час виробничої (педагогічної в старших класах/безвідривної) практики з представленням на настановній конференції.	16
Разом	20
Етап 2. Основний	
1) Ознайомлення студентів із базовим закладом для проведення практики (історія закладу, вивчення правил внутрішнього розпорядку, шкільної документації, знайомство з колективами учнів 10-11-х класів)	5
2) Спостереження за організацією навчальної діяльності учнів 10-11-х класів учителями-практиками та інших студентів-практикантів на уроках української літератури базового для проведення практики закладу: А) відвідування уроків з української літератури в 10-му класі (6 одиниць); Б) відвідування уроків з української літератури в 11-му класі (6 одиниць);	24
3) Узагальнення матеріалів спостережень (аналіз уроків, анкетування учнів 10-11-х класів) 12-ти уроків.	24
Разом	53
Етап 3. Заліково-підсумковий	
1) Складання конспектів для проведення пробних уроків з української літератури (усього 3 уроки)	15
2) Складання конспекту (самостійно) для проведення залікового уроку з української літератури (усього 1)	5
3) Виконання самостійної роботи	20
4) Узагальнення матеріалів практики	10
5) Участь у роботі настановної та звітної конференції	2
Разом	52
Усього	135

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

Практика проходить безвідривно від теоретичного навчання, відповідно до графіку навчання - 3 дні в тиждень, в умовах воєнного часу можливі зміни у форматі практики, а саме, перехід в онлайн режим (відповідно до форми роботи школи), що передбачає проведення уроків та заходів дистанційно з використанням різних електронних платформ мережі.

Упродовж практики, яка проводиться в 8-му семестрі навчального року, **на підготовчому етапі** студенти здійснюють таку діяльність:

1. Беруть участь у настановній конференції та в організаційних зборах у школі, вивчають вимоги програми до змісту практики, порядок ведення щоденників педагогічної практики, збору матеріалу та його обробки.

2. Знайомляться із ЗСО та класом (рівень, мета і завдання закладу, специфіка освітньої політики, організація навчально-виховного процесу в 10-11-х класах, основні напрямки роботи, історія, статут, правила внутрішнього розпорядку, навчальний план, журнал, розклад уроків, план виховної роботи).

3. Визначають тематику і форму проведення виховних заходів. Вивчають календарно-тематичні та поурочні плани з української літератури, складеними вчителями-предметниками для 10-11-х класів.

4. Протягом першого тижня практики керівники від кафедри і бази практики разом зі студентами складають загальний розклад:

- відвідування студентами занять учителів-предметників та інших студентів-практикантів;
- уроків, уроків-фрагментів, що проводитимуться студентами;
- позакласних заходів.

5. Складають індивідуальний план роботи та подають його на підпис керівникам педпрактики.

На основному етапі педагогічної практики студенти здійснюють таку діяльність:

1. Вивчають зміст, призначення та правила заповнення педагогічної документації.

2. Знайомляться з обладнанням та навчально-методичним забезпеченням кабінету української літератури.

3. Відвідують уроки вчителів-предметників та інших студентів-практикантів і ведуть щоденники спостереження (не менше 12-и уроків).

4. Відвідують позакласні заходи, що проводяться вчителями, студентами-практикантами, беруть участь в їх аналізі.

5. Розробляють самостійно плани-конспекти уроків з української літератури та проводять під керівництвом методиста від Університету та вчителя-наставника від бази практики. На 4-му курсі студенти проводять не менше 4-х уроків самостійно.

6. Готують дидактичні матеріали (наочність тощо) до уроку.

7. Беруть участь у роботі методичного семінару ЗСО.

На заліково-підсумковому етапі педагогічної практики студенти готують звітні матеріали з педагогічної практики, затверджують на базі практики звітну документацію, готують виступ на звітній конференції в Університеті.

6.2. Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота №1 (українська література)

1. Ознайомтеся з календарним плануванням з української літератури на 2 семестр (10, 11 класи) вчителя-предметника.

2. Проведіть профорієнтаційний (або виховний з української літератури) захід для учнів 10-11-х класів.

Форма звітності:

- зразок календарного планування уроків української літератури вчителя-предметника вмістити у комірку «Самостійна робота» електронного курсу;

- план-конспект профорієнтаційного (або виховного) заходу, фотоматеріали, з обов'язковим висвітленням інформації в соцмережах (Фейсбук);

Максимальна оцінка – 20 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Модуль 1	- зразок календарного планування з української літератури на 2 семестр; - план-конспект, фото- або відеоматеріал профорієнтаційного (або виховного) заходу,;	20	I-V
Разом		20 балів	

6.3. Обов'язки студентів упродовж практики.

Під час педагогічної практики студент зобов'язаний:

- виконувати всі види робіт, передбачені програмою педагогічної практики;
- проводити свою діяльність згідно з вимогами Статуту школи, правилами внутрішнього розпорядку;
- виконувати розпорядження адміністрації школи, вчителів, методистів і керівників педагогічної практики;
- ретельно готуватися до уроків і позакласної роботи;
- вчасно й охайно вести документацію педагогічної практики;
- бути для учнів взірцем морально-етичних норм поведінки, мовленнєвої діяльності, інтелекту;
- бути організатором психологічного клімату та керівником в учнівському колективі;

6.4. Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики:

- забезпечити умови для проходження практики, знайомства з обладнанням та навчально-методичним забезпеченням навчальних кабінетів, визначити керівників від бази практики (вчителів-предметників) та класів для проходження практики;
- надавати студентам для вивчення основні документи про:
  - ✓ специфіку освітньої політики ЗСО,
  - ✓ організацію навчально-виховного процесу,
  - ✓ основні напрямки роботи ЗСО, історію, статут, правила внутрішнього розпорядку, розклад уроків, план виховної роботи;
  - ✓ програм із української літератури, календарно-тематичні та поурочні плани для визначеного класу, план виховної роботи;
  - ✓ правила заповнення педагогічної документації;
- організувати спостереження та аналіз уроків учителів-предметників, відвідування та аналіз позакласних заходів;
- надавати методичну допомогу студентам у підготовці планів-конспектів уроків та позакласних заходів, підготовки методичних матеріалів та інших питань щодо проходження практики;
- взяти участь в аналізі проведених студентами уроків та позакласних заходів;
- контролювати виконання студентами програми практики;
- скласти характеристику студентам-практикантам за результатами практики із запропонованою оцінкою.

КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

	Вид робіт/діяльності студентів	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
			за одиницю	кількість одиниць	максимальна кількість балів
1.	щоденник практики		10	1	10
2.	спостереження та аналіз уроків учителів-предметників і студентів-практикантів	аналіз у в електронному щоденнику практики (е-курс)	10	6	60
3.	розроблені практикантом плани-конспекти уроків	плани-конспекти викладені в е-курсі	10	4	40
4.	проведення студентом-практикантом уроків (пробних/залікових)		10	4	40
5.	самоаналіз проведеного уроку	самоаналіз у щоденнику практики (е-курс), відеоресурс самоаналізу	5	1	5
6.	вивчення змісту і організації роботи школи і класу	аналіз у щоденнику практики	10	1	10
7.	участь у роботі методичного семінару ЗСО	аналіз у щоденнику практики	10	1	10
8.	дидактичні матеріали до уроків	схеми, таблиці, кроссенси, відео, презентації тощо, викладені в е-курсі	20	1	20
9.	звіт про педагогічну практику	звіт у щоденнику практики, а також викладений в е-курсі	5	1	5
10.	презентація практики на звітній конференції в Університеті	презентація, фото-, відеоматеріали	5	1	5

		тощо			
11.	участь у настановній та звітній конференціях	присутність, виступ	5	2	10
	Разом				215
Самостійна робота: 20 б.					
Максимальна кількість балів: 235 б.					
Розрахунок коефіцієнта: $235:100 = 2,5$					

7.2. Перелік звітної документації

Студенти-практиканти результати роботи розміщують в електронному курсі (е-портфоліо), що відображають роботу студентів у період виходу на базу практики та містить наступні матеріали:

- назва базової школи;
- дата проведення практики;
- прізвище директора школи і його заступника;
- адреса школи;
- відомості про школу;
- прізвища керівників педагогічної практики від Університету і бази практики;
- індивідуальний план роботи студента-практиканта;
- щоденна дата з викладом змісту роботи;
- аналіз шкільної документації щодо української літератури, виховної роботи в класі;
- спостереження й аналіз уроків досвідчених учителів-предметників та інших студентів-практикантів, сформульовані висновки;
- спостереження й аналіз позакласних заходів;
- самоаналіз проведеного уроку.
  - **Звіт** про педагогічну практику, підписаний студентом.
  - **Плани-конспекти уроків** з української літератури, що проводив студент, підписані учителем-предметником.
  - **Наочність, дидактичний матеріал**, виготовлені до проведеного уроку.
  - **План-конспект профорієнтаційного (або виховного) заходу**, що проводив студент, підписаний класним керівником.
  - **Характеристика студента-практиканта** з рекомендованою оцінкою вчителя, підписана і завірена директором школи.
  - **Презентація** (фото, відеоматеріали) проведення фрагментів уроків.

Усі звітні матеріали також розміщуються у відповідні комірки електронного курсу з педпрактики.

Зразки оформлення звітної документації додаються.

7.3. Вимоги до звіту про практику

У звіті про практику студентів потрібно розкрити такі питання:

1. Які завдання виробничої (педагогічної в старших класах/безвідривної) практики вдалося виконати найпродуктивніше?
2. Виконання яких завдань виробничої педагогічної практики викликали труднощі і з яких причин? Чи вдалося студентів подолати труднощі і в який спосіб?

3. Які загальні і фахові компетентності студентів вдалося розвинути в собі упродовж виробничої педагогічної практики?
4. Розвитку яких загальних і фахових компетентностей студентів потрібно приділити додаткову увагу і чому? Як цьому зможуть допомогти керівники практики?
5. Який перспективний педагогічний досвід найбільше сприяв професійному становленню студента-практиканта?
6. Чи задоволений студент-практикант результатами практики і чому?
7. Які заходи дозволять оптимізувати виробничу педагогічну практику?

7.3.1. Вимоги до планування та проведення уроків (пробних/залікових)

1) розгорнутий конспект уроку (чітко сформульована мета, очікувані результати, тип уроку, передбачена реалізація міжпредметних зв'язків; використання дидактичного матеріалу тощо);

2) у перебігу уроку має простежуватися етапізація видів робіт та форма організації навчальної діяльності учнів (фронтальне опитування/ бесіда/розповідь/ пояснення навчального матеріалу/диспут/ обговорення результатів/підведення підсумків тощо);

3) у перебігу уроку мають вказуватися види робіт, які виконують учні (тренувальні вправи/навчальні тести/творча робота тощо);

4) студент-практикант має зазначити вид та форму домашньої роботи.

7.4 Система контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку у 8 семестрі, який включає середню арифметичну оцінку з двох компонентів: методики викладання української мови та методики викладання української літератури.

Модуль включає бали за виконану роботу студентом-практикантом упродовж практики.

Індивідуальні роботи, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на конференції у присутності членів фахових кафедр.

Кількість балів за виконану студентом-практикантом роботу залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань та викладання в е-курсі;
- ✓ повний обсяг їх виконання та викладання в е-курсі;
- ✓ якість виконання навчальних завдань та викладання в е-курсі;
- ✓ самостійність виконання та викладання в е-курсі;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

7.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
А	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
В	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
С	75-81 бал	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок.
Д	69-74 бали	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
Е	60-68 балів	Достатньо-мінімально допустимий рівень знань/умінь/навичок
Ф, Fx	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

8. Рекомендовані джерела.

ОСНОВНІ

1. Гомон П. До проблеми сучасного прочитання літературних творів // Дивослово. – 2001. – №2. – С.41-43.
1. Домінанти духовного світу українців : навчальний посібник. – Суми : Університетська книга, 2010. – 300 с.
2. Домчук М.П. Тестові технології у процесі вивчення української літератури в школі: Навчальний посібник. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. 60 с.
3. Жила С. “Минуть десятиліття, і ми воскресемо в народній пам'яті...”(Вивчення повісті І. Багряного “Огненне коло” в школі)//УЛ в ЗОШ. – 2003. – №1. – С.43-49.
4. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підруч. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 432 с.
5. Міхно О. Формулювання гіпотез і постановка запитань у дослідницькій діяльності учнів//УЛ в ЗОШ. – 2009. – №1. – С. 8-10.
6. Ситченко А. Л. Методика викладання української літератури. Посібник. Київ: Ленвіт, 2011, 291 с.

7. Токман Г.Л. Методика викладання української літератури в середній школі. Київ: Академія, 2012, 312 с.

ДОДАТКОВІ

1. Захарова В.А. Роль Івана Франка в історії методики викладання літератури (за оповіданням «Борис Граб») //УЛ в ЗОШ. – 2008. – №9. – С. 25-27.
2. Каменська Н. Проблеми вивчення української літератури: Зб. статей. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2010.
3. Моделі уроків за творчістю М. Вінграновського (заняття підготовлені за Концепцією сучасного уроку літератури, автор Василь Шуляр) //УЛ в ЗОШ. – 2011. – №10. – С. 37-44.
4. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ: Ленвіт, 2000. – 384 с.
5. Технології розвитку критичного мислення учнів /Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С. – К.: Вид-во „Плеяди”, 2006. – 220 с.
6. Шуляр В. Урок вивчення життєпису письменника (за матеріалами біографії М.Вінграновського)//УЛ в ЗОШ. – 2011. – №10. – С. 30-34.

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Зразок оформлення титульної сторінки папки

**Факультет української філології, культури і мистецтва
кафедра української літератури, компаративістики і літературознавства**

**ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
виробничої (педагогічної в старших класах/ безвідривної) практики
студента**

IV курсу _____ групи _____

спеціальності: 035 Філологія
освітнього рівня: першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітня програма: 035 Філологія Українська мова та література
спеціалізації: 035.01 Українська мова та література

_____
(Прізвище, ім'я, по батькові студента)

Практика проходила у _____ № _____ м. Києва
(навчальний заклад)

з _____ по _____

Керівник практики від кафедри української мови

_____
(Прізвище, ім'я, по батькові викладача)

Керівник практики від кафедри української літератури і
компаративістики

_____
(Прізвище, ім'я, по батькові викладача)

Київ 2023

ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ

ПРО ОСВІТНІЙ ЗАКЛАД № _____ м. Києва

Адреса закладу освіти № _____

Телефон _____

Директор школи _____

Заступник директора з навчально-виховної роботи

Вчитель-методист (керівник від бази практики)

Розклад дзвінків:

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ ПРАКТИКАНТА (орієнтовні види роботи щоденника)

1. Участь у настановій конференції щодо проведення педагогічної практики. Участь у звітній конференції з педпрактики
2. Вивчення вимог навчальної програми до змісту навчально-виробничої педагогічної практики та скласти індивідуальний план роботи.
3. Ознайомлення з правилами внутрішнього розпорядку школи, розкладом уроків, режимом дня учнів.
4. Вивчити питання організації навчально-виховного ідео ур в школі, основні напрями її роботи.
5. Відвідати урок української літератури у вчителя (ППП) у 10 (11) класі з теми «_____».
6. Підготувати наочний (дидактичний) матеріал до пробного (залікового) уроку в 10 (11) класі з теми «_____».
7. Оформити конспект уроку з української літератури (літератури) з теми «_____».
8. Провести пробний(заліковий) уроку у ___ класі з теми «_____».
9. Підготувати сценарій проведення виховного заходу.
10. Провести виховний захід у ___ класі з теми «_____».
11. Вивчення педагогічного досвіду вчителя української мови і літератури _____ ППП.
12. Здійснення аналізу відео-, телеуроків (відвіданих уроків).
13. Здійснення самоаналізу проведеного уроку.
14. Підготовка звітної документації з педпрактики.

ЩОДЕННИК

практиканта ___ курсу, ___ групи ППП

	Дата	Зміст роботи	Відмітка про виконання
1		1. 2.	
2		1. 2.	
3		1.	

***Примітка:** у комірці «Відмітка про виконання» може бути виставлена вчителем оцінка за проведений урок (виховний захід) або слово «виконано».*

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ВІДВІДАНОГО УРОКУ

Загальні відомості про урок української літератури

Дата _____ Предмет _____ Клас _____

Учитель _____

Тема уроку _____

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів
(програмні компетентності)

Тип уроку _____

Хід та зміст уроку

1. **Початок уроку:** своєчасний початок уроку, наявність організаційного моменту, налаштування учнів на роботу, організація уваги і готовності учнів до роботи, наявність необхідного обладнання (крейда, ручки, зошити, підручники, наочні посібники тощо).
2. **Санітарно-гігієнічні умови проведення уроку:** дотримання гігієнічних вимог (повітряного, теплового, світлового режимів тощо).
3. **Тип і структура уроку:** доцільність обраного типу уроку з погляду вивчення теми, відповідність компонентів уроку обраному типу, логічність та послідовність окремих етапів уроку, розподіл часу на уроці, психолого-педагогічне забезпечення цілісності та завершеності уроку.
4. **Зміст уроку :** відповідність теми уроку навчальній програмі; наявність чіткого, логічного плану уроку; зв'язок уроку з попереднім та наступним навчальним матеріалом, життям і досвідом учнів; доцільний відбір навчального матеріалу; актуалізація опорних знань учнів.
5. **Реалізація на уроці основних дидактичних принципів навчання** (науковості, наочності, зв'язку навчання з життям, систематичності та послідовності, доступності, врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів, диференціації, міцності засвоєння знань, умінь, навичок, емоційності навчання та ін.).
6. **Формування ключових компетентностей, передбачених шкільною програмою з української мови та літератури** (що не залежать від предметної сфери, натомість важливі для успішної діяльності, подальшої реалізації особистості в житті:
  - спілкування державною мовою;
  - математична компетентність;

- компетентності в природничих науках і технологіях;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- уміння вчитися;
- ініціативність і підприємливість;
- соціальна та громадянська компетентності;
- обізнаність та самовираження у сфері культури;
- екологічна грамотність і здорове життя.

7. Формування предметних компетентностей, зумовлених специфікою шкільного предмета:

1) вироблення в учнів умінь комунікативно виправдано користуватися засобами мови в різних ситуаціях; формування й вдосконалення вмінь та навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності;

2) формування компетентісно свідомого ставлення через мову до свого здоров'я; до громадянського та суспільного життя міста, країни;

3) залучення учнів через мову до культурних надбань українського народу і людства в цілому;

4) виховання в учнів самостійності до пізнавальної діяльності;

5) залучення до активної пошукової, дослідницької роботи, яка за своєю сутністю є творчою діяльністю ;

6) розуміння літератури як невід'ємної частини національної й світової художньої культури;

7) усвідомлення специфіки літератури як мистецтва слова, її гуманістичного потенціалу та місця в системі інших видів мистецтва;

8) знання літературних творів, обов'язкових для текстуального вивчення та варіативних (за вибором учителя та учнів), осягнення творів у єдності змісту та форми, виокремлення складників та художніх особливостей творів (на рівні сюжету, композиції, образів, поетичної мови, жанру тощо);

9) усвідомлення ключових етапів і явищ літературного процесу різних країн, зіставлення з українським літературним процесом;

10) знання основних фактів життя та творчості видатних письменників, усвідомлення їхнього внеску в скарбницю вітчизняної та світової культури;

11) оволодіння передбаченими програмою літературознавчими поняттями, застосування їх під час аналізу та інтерпретації художніх творів;

12) розуміння специфіки оригіналу (за умови володіння іноземною мовою) та художнього перекладу твору (українською мовою);

13) знання авторів класиків української літератури;

14) формування читацького досвіду та якостей творчого читача, здібності до створення усних і письмових робіт різних жанрів;

15) орієнтування у царині класичної й сучасної літератури;

16) порівняння літературних творів і явищ (окремих компонентів і цілісно);

17) уміння оцінювати художню вартість творів, творчо-критично осмислювати їхній зміст, визначати актуальні ідеї, важливі для сучасності, тощо.

Компонентами компетентностей є когнітивний (знаннявий), діяльнісний (практико-орієнтований) та ціннісний.

8. **Раціональність і ефективність використання різноманітних методів та прийомів навчання** (метод творчого читання, евристичної бесіди, дослідницький, репродуктивний).
9. **Продуктивність та різноманітність видів навчально-пізнавальної діяльності учнів** (індивідуальної, парної, групової, колективної, усної, письмової тощо).
10. **Раціональність та ефективність засобів навчання** (слово вчителя, підручники, навчальні посібники, різні види наочності тощо).
11. **Особливості розумової діяльності учнів на уроці:**
  - формування уваги: співвідношення мимовільної і довільної уваги;
  - місце пам'яті у розумовій діяльності учнів;
  - навчання школярів методам і прийомам запам'ятання; використання прийомів для активізації різних видів пам'яті (образної, словесно-звукової, емоційної, механічної) та видів запам'ятання.
12. **Формування пізнавального інтересу учнів на уроці:** створення проблемних ситуацій, пізнавальні ігри, використання творів мистецтва і літератури, порівняння і аналогії, навчальні дискусії, ефект здивування, емоційність тощо.
13. **Реалізація на уроці основних складових виховання** (розумового, морального, фізичного, трудового, естетичного, екологічного, правового).
14. **Раціональність та ефективність методів і прийомів контролю знань, умінь, навичок** (усна перевірка, письмова перевірка, тестова перевірка, практична перевірка тощо).
15. **Обґрунтоване та мотивоване оцінювання навчальної діяльності учнів** (відповідно до критеріїв оцінювання з навчального предмету за 12-бальною системою).
16. **Поведінка вчителя на уроці:** вміння організувати учнів на навчальну діяльність, забезпечити трудову дисципліну; вміння розподіляти та концентрувати увагу, діяти в публічній ситуації; вміння активного слухання; комунікативні вміння; володіння педагогічним тактом; володіння педагогічною технікою; культура педагогічного спілкування; толерантність; культура педагогічного мовлення; темп роботи; стиль і тон роботи (жвавий, рішучий, повільний, байдужий); спостережливість, винахідливість, емоційність.
17. **Завершення уроку:** підсумок уроку, мотивоване виставлення оцінок, повідомлення домашнього завдання, проведення інструктажу щодо його виконання, запис на дошці та учнями у щоденниках.
18. **Результат уроку:** досягнення мети; виконання плану уроку; якість знань, умінь і навичок учнів; освітнє, виховне, розвивальне значення уроку.